

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000702

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-03-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орел Оксана Петрівна

2. Oksana P. Orel

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-7587-0470

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 281

Назва наукової спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Дата захисту: 20-03-2026

Спеціальність за освітою: Публічне управління та адміністрування

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11978

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 82.05

Тема дисертації:

1. Інституціоналізація механізму комплексної експертизи стратегій розвитку територіальних громад
2. Institutionalization of the mechanism for comprehensive expertise of territorial community development strategies

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Національний університет «Одеська політехніка», МОН України, Одеса, 2026. У вступі до дисертації обґрунтовано актуальність дослідження, зумовлену необхідністю наукового обґрунтування управлінських рішень в умовах децентралізації та високої турбулентності зовнішнього середовища. Сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет роботи, описано методи дослідження. Розкрито наукову новизну та практичне значення дисертаційного дослідження. Зазначено, що робота спрямована на впровадження інструментів ex-ante контролю для забезпечення легітимності та ефективності стратегічного планування на місцевому рівні. У першому розділі дослідження показано, що перехід від бюрократичної моделі адміністрування до мережевого стратегічного врядування зумовлює трансформацію експертної діяльності. Експертиза перестає бути технічною процедурою «візування» актів і стає самостійним інститутом публічного управління. Експерт виступає рівноправним партнером влади, забезпечуючи наукову

верифікацію рішень та легітимацію інституцій через поширення знання. Аналіз теоретичних засад інституціоналізації дозволив простежити еволюцію поняття «експертиза» від технічної процедури до інституту впливу на політику. Вивчення досвіду ЄС і США дало змогу виокремити моделі взаємодії влади та експертних спільнот (плюралістичну, неокорпоративістську, консенсусну, транзитивну), які можуть бути адаптовані в Україні. Сутність комплексної експертизи полягає у її проактивності: вона є інструментом ex-ante контролю, що моделює майбутнє, виявляє ризики та запобігає хибним рішенням. Інституціоналізація цього механізму охоплює три стадії: хабітуалізацію, об'єктивацію та седиментацію. У роботі розмежовано «стратегування» як безперервну практику та «стратегічне планування» як формалізовану процедуру. Підтверджено необхідність переходу до парадигми Strategic Governance, де експертиза поєднує ефективність і легітимність рішень. Практичне значення інституту експертизи розкрито через три функції: регулятивну (стандартизація документів і методології), контрольну (мінімізація ризиків і корупції) та інноваційну (трансфер новітніх технологій у громади). Комплексна експертиза визначена як системний механізм, що гарантує якість, легітимність і стійкість управління в умовах децентралізації та невизначеності. У другому розділі дослідження проаналізовано організаційно-правові умови функціонування механізму комплексної експертизи в Україні. Виявлено ключову колізію: вимога високої якості стратегій суперечить відсутності імперативного механізму їхньої офіційної верифікації. Запропоновано удосконалення нормативної бази через процедуру «comply or explain», що підвищує відповідальність суб'єктів стратегування. Теоретико-методологічна база ґрунтується на неоінституціоналізмі: стратегування розглядається як процес інституційного проектування, що формує нові «правила гри» для розвитку громад. Ефективність залежить від узгодженості формальних інститутів і неформальних практик. Визначено архітектуру інституційного механізму розвитку громад, що складається з чотирьох блоків: нормативно-правового, організаційно-суб'єктного, ресурсно-інструментального та когнітивного. Підкреслено роль епістемічних спільнот, які через експертизу забезпечують перехід від крихкості до антикрихкості систем управління. Уточнено понятійний апарат: розмежовано «стратегічне планування» та «стратегування», введено категорії «інституційна абсорбція», «епістемічна асиметрія», а також концепт «цифрового контуру експертизи» як технологічного середовища прозорості рішень. Це створює методологічний фундамент для розгляду експертизи як інтегрального елементу стратегічного врядування. Третій розділ присвячено розробці теоретичної моделі системи комплексної експертизи, що поєднує новітні інформаційні технології та партисипативні практики. Модель постає як гнучка мережа взаємодії органів місцевого самоврядування, експертних спільнот та громадянського суспільства, відмовляючись від ієрархічного підпорядкування на користь горизонтальних зв'язків. Практичне значення одержаних результатів виявляється у можливості використання запропонованих положень для вдосконалення законодавства у сфері регіонального розвитку, кадрової політики органів місцевого самоврядування, управлінських процедур верифікації стратегій через цифрову екосистему DREAM, а також у розробці освітніх програм з підготовки фахівців з місцевого розвитку та партисипації. Ключові слова: публічне управління, інституціоналізація, територіальні громади, комплексна експертиза, стратегія розвитку, стратегування, цифровізація, е-експертиза, європейські стандарти, цифрові технології, місцеве самоврядування, епістемічні спільноти, децентралізація, повоєнне відновлення, воєнний стан.

2. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 281 "Public Management and Administration". National University "Odesa Polytechnic", Ministry of Education and Science of Ukraine, Odesa, 2026. The introduction to the dissertation substantiates the relevance of the study, due to the need for scientific substantiation of management decisions in the conditions of decentralization and high turbulence of the external environment. The goal and objectives are formulated, the object, subject of the work are determined, and the research methods are described. The scientific novelty and practical significance of the dissertation research are revealed. It is noted that the work is aimed at implementing ex-ante control tools to ensure the legitimacy and effectiveness of strategic planning at the local level. The first section of the study shows that the transition from a bureaucratic model of administration to a network strategic governance leads to the transformation of expert activity. Expertise ceases to be a technical procedure for "vising" acts and becomes an independent institution of

public administration. The expert acts as an equal partner of the authorities, ensuring scientific verification of decisions and legitimization of institutions through the dissemination of knowledge. Analysis of the theoretical foundations of institutionalization allowed us to trace the evolution of the concept of "expertise" from a technical procedure to an institution of influence on policy. Studying the experience of the EU and the USA made it possible to identify models of interaction between authorities and expert communities (pluralistic, neo-corporatist, consensual, transitive), which can be adapted in Ukraine. The essence of complex expertise lies in its proactivity: it is an ex-ante control tool that models the future, identifies risks and prevents wrong decisions. The institutionalization of this mechanism includes three stages: habituation, objectification and sedimentation. The paper distinguishes "strategizing" as a continuous practice and "strategic planning" as a formalized procedure. The need to transition to the Strategic Governance paradigm is confirmed, where expertise combines the effectiveness and legitimacy of decisions. The practical significance of the institute of expertise is revealed through three functions: regulatory (standardization of documents and methodology), control (minimization of risks and corruption) and innovation (transfer of the latest technologies to communities). Comprehensive expertise is defined as a systemic mechanism that guarantees the quality, legitimacy and sustainability of management in conditions of decentralization and uncertainty. The second section of the study analyzes the organizational and legal conditions for the functioning of the mechanism of comprehensive expertise in Ukraine. A key conflict is identified: the requirement of high quality of strategies contradicts the absence of an imperative mechanism for their official verification. It is proposed to improve the regulatory framework through the "comply or explain" procedure, which increases the responsibility of strategizing subjects. The theoretical and methodological basis is based on neo-institutionalism: strategizing is considered as a process of institutional design that forms new "rules of the game" for the development of communities. Effectiveness depends on the consistency of formal institutions and informal practices. The architectonics of the institutional mechanism of community development is determined, consisting of four blocks: regulatory, organizational-subject, resource-instrumental and cognitive. The role of epistemic communities, which through expertise ensure the transition from fragility to anti-fragility of management systems, is emphasized. The conceptual apparatus is clarified: "strategic planning" and "strategizing" are distinguished, the categories of "institutional absorption", "epistemic asymmetry", as well as the concept of "digital expertise contour" as a technological environment for the transparency of decisions are introduced. This creates a methodological foundation for considering expertise as an integral element of strategic governance. The third section is devoted to the development of a theoretical model of a system of complex expertise that combines the latest information technologies and participatory practices. The model appears as a flexible network of interaction between local governments, expert communities and civil society, abandoning hierarchical subordination in favor of horizontal connections. Keywords: public administration, institutionalization, territorial communities, comprehensive expertise, development strategy, strategizing, digitalization, e-expertise, European standards, digital technologies, local government, epistemic communities, decentralization, post-war recovery, martial law.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0122U002142 0125U003326 0122U002166

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Комаровський І.В., Яценко В.А., Орел О.П. Передумови та ключові питання публічного управління в умовах війни. // Теоретичні та прикладні питання державотворення. Зб. наук. пр. ГО «Асоц. досліди,

держ. упр.», ГО «Одес. ін-т соц. технол.» Одеса: 2022. Вип. 27. С. 154 - 162. DOI:

<https://doi.org/10.35432/tisb272022276825>

- Orel, O., Latysheva, V., Panchenko, H. , Tytarenko, L. , & Fuhelo, P.. (2023). Experiencia europea en la mejora de la administración pública de la estrategia para el desarrollo de las comunidades territoriales en Ucrania. REICE: Revista Electrónica De Investigación En Ciencias Económicas, 11(21), 106–123. DOI: <https://doi.org/10.5377/reice.v11i21.16547>
- Орел О.П. Європейський досвід управління розвитком територіальних громад в Україні. // Теоретичні та прикладні питання державотворення : електрон, наук, фах. вид. / ГО «Асоц. дослідн, держ. упр.ГО «Одес. ін-т соц. технол.» - Одеса, 2023. - Вип. 29. С. 88-97. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb292023289123>
- Орел О.П. Управління розвитком територіальних громад України в умовах кризи: зарубіжний досвід. // Теоретичні та прикладні питання державотворення : електрон. наук. фах. вид. / ГО «Асоц. дослідн. держ. упр.», ГО «Одес. ін-т соц. технол.» Одеса, 2023. Вип. 30. С. 94-102. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb302023295157>
- Комаровський І.В, Орел О.П., Яценко В.А. Застосування положень теорії змін для оцінки ефективності грантової підтримки місцевих громад. // Теоретичні та прикладні питання державотворення : електрон. наук. фах. вид. / ГО «Асоц. дослідн. держ. упр.», ГО «Одес. ін-т соц. технол.» Одеса, 2024. Вип. 32. С. 154-166. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb322024319695>
- Орел О.П. Формування політики інституціонального забезпечення експертизи стратегічного розвитку громад. // Теоретичні та прикладні питання державотворення : електрон. наук. фах. вид. / ГО «Асоц. дослідн. держ. упр.», ГО «Одес. ін-т соц. технол.» Одеса, 2025. Вип. 33. С. 157-167. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb332025327316>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: соціально-економічна спрямованість документа полягає у дослідженні механізмів публічного управління стратегічним розвитком територіальних громад з метою підвищення ефективності їх соціально-економічного розвитку та забезпечення стійкості місцевого самоврядування.

Охоронні документи на ОПВ:

Наукові відкриття

Наукове відкриття (наукова новизна) роботи полягає в обґрунтуванні концепції комплексної експертизи стратегій розвитку територіальних громад як самостійного інституційного механізму попереднього (ex-ante) контролю та розробленні структурно-функціональної моделі її інституціоналізації.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U002142 0125U003326 0122U002166

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яценко Володимир Архипович

2. Volodymyr A. Yatsenko

Кваліфікація: к.держ.упр., доц., 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3845-0405

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поступна Олена Вікторівна

2. Olena Postupna

Кваліфікація: д.держ.упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0622-0966

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул.Онопрієнка, Черкаси, Черкаський р-н., 18034, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герасимюк Костянтин Харитонович

2. Kostyantyn X. Gerasymiuk

Кваліфікація: к. держ.упр., доц., 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5189-8418

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попов Микола Петрович
2. Mykola Popov

Кваліфікація: к.держ.упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0204-1810

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Саханенко Сергей Єгоровіч
2. Sergey Y. sakhanienko

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: ORCID: 0000-0001-83

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Колісніченко Наталія Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Колісніченко Наталя Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Яценко Володимир Архипович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна